

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за първото тримесечие на 2021 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване

Публикувани са данните за финансовото състояние на общините за първото тримесечие на 2021 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

Анализът на данните в края на първото тримесечие на 2021 г., спрямо края на 2020 г., както и спрямо същия период на 2020 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната се запазва сравнително стабилен на ниво от 30,33 %, спрямо 30,76 % в края на 2020 г., и нараства минимално, спрямо същия период на миналата година (29,47 %). Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 51, спрямо 44 в края на месец март 2020 г., при 43 общини към края на предходната година.

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи е 109,17 %, спрямо 82,90 % в края на миналата година. Стойността на показателя се повишава спрямо същия период на миналата година, когато е била 93,36 %, като 69 общини постигат резултат над средното за страната (59 бр. са към същия период на миналата година и 62 броя - към края на 2020 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на първото тримесечие на 2021 г. при 32 % от общините, или 84 общини. През същия период на миналата година този брой е бил 46, а към края на 2020 г. – са едва 25 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на първото тримесечие на 2021 г., е 22,89 % (16,71 % към същия период на миналата година и 5,29 % - в края на 2020 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 125, 136 са към края на първото тримесечие на 2020 г. и 143 - към края на 2020 година. Бюджетното салдо на общините на национално ниво е положително в размер на близо 515,0 млн. лв., поради което и делът му от общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга, като процент от планираните приходи, изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности, намалява до 45,70 % (46,49 % е към 31.03.2020 г. и 47,72 % - към края на същата година). Общините използват дългосрочни заеми както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансова дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ.
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище към март 2021 г. спада до 3,31 %, при 4,23 % в края на предходната година, и 4,77 % в края на първите три месеца на 2020 г. Броят на общините с този показател над средното равнище за страната е 67 към 31.03.2021 г., като 80 е броят за същия период на миналата година и 75 - към края на 2020 година.

- Население на един общински служител – средната стойност на показателя също спада до 278 за март 2021 г., при 282 към 31.03.2020 г. и 284 към края на 2020 година. Общините с показател над средната стойност са 50 към края на текущото тримесечие.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 59,07 %, а за същия период на миналата година и към края на 2020 г. е съответно 57,03 % и 56,77 %. Общините с показател над средните стойности са съответно 183 за 2020 г., 188 са за първото тримесечие на 2020 г. и 186 - към края на 2020 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на тримесечието при общините се наблюдава слаба инвестиционна активност – 7,35 %, като тя намалява с 3,94 %, в сравнение с данните към края на 2020 г., когато средната стойност на този показател за страната е 11,28 %. Спад в равнището на индикатора се наблюдава и спрямо средното равнище, отчетено към същия период на миналата година (7,55 %).

Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на първото тримесечие на 2021 г., е 92, 93- за същия период на миналата година и 131 - към края на 2020 г. Едва 10 общини имат ниво на този показател над 30 % (съответно 9 са в края на предходната година и 15 - към 31.03.2020 г.).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на март 2021 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините са 2,9 % (3,7 % към 31.03.2020 г. и 5,8 % - към 31.12.2020 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 81 (83 са за същия период на миналата година и 59 - към края на 2020 г.). Към 31.03.2021 г. в 11 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (17 общини са за същия период на миналата година и 15 - към края на 2020 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи, спрямо годишните разходи:

Белоградчик	44,2%
Доспат	39,2%
Кърджали	34,4%
Велинград	30,7%
Кресна	30,2%

- Наличните в края на март 2021 г. поети ангажменти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище са 34,8 % (36,7 % са към 31.03.2020 г. и 42,1 % - към 31.12.2020 г.) по данни от сборните оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 71 (65 са за същия период на миналата година и 82 - към края на 2020 г.). Към 31.03.2021 година в 26 общини размерът на поетите ангажменти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (28 общини са за същия период на миналата година и 48 - в края на 2020 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи, спрямо годишните разходи:

Главиница	116,0%
Бяла (обл. Варна)	114,7%
Марица	77,9%
Чепеларе	76,9%
Бяла Слатина	73,4%

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на първото тримесечие намалява до 1,1 %, при 1,8 % е към края на предходната година и 1,9 % за същия период на миналата година. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, намалява до 59 (71 са към 31.03.2020 г. и 69 - към 31.12.2020 г.). Към края на първото тримесечие на 2021 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 23, докато към същия период и края на миналата година са съответно 39 и 33 общини.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения, спрямо годишните разходи:

Белоградчик	42,2%
Доспат	38,1%
Велинград	35,0%
Димово	23,8%
Струмяни	23,6%

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на първото тримесечие на 2021 г. са 37 (за сравнение към 31.03.2020 г. са 57, а към края на 2020 г. – 74), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

	/лв. /
Тутракан	-4 534 652
Кърджали	-2 407 661
Ветрино	-1 437 971
Стамболийски	-1 328 635
Долна Баня	-1 173 170

ОБЩИНИ С ФИНАНСОВИ ЗАТРУДНЕНИЯ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията в Регистър общински дълг и по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2020 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, данните за финансовото състояние към 31.03.2021 г. са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 38,4 млн. лв., като и при деветте общини делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи надвишава 5 на сто.

Спрямо същия период на миналата година размерът на просрочените им задължения се е намалил общо с 5,6 млн. лв. и е в резултат на намалението в 5 общини общо с 8,3 млн. лв. и на увеличението в 4 от тях с 2,7 млн. лв. Прямо края на 2020 г. се наблюдава намаление на просрочените задължения с 0,7 млн. лв., което е в резултат на намалението с 1,2 млн. лв. при 6 от тях и на увеличението 0,5 млн. лв. при 2 общини. Размерът на просрочените задължения на община Доспат запазва нивото си и към двата отчетни периода.

Задълженията за разходи по бюджета са в размер на 45,5 млн. лв., като при 7 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 15 на сто.

Задълженията на общините с финансови затруднения са се увеличили, спрямо същия период на миналата година, с 1,0 млн. лв. (при 5 общини има намаление с 2,2 млн. лв., а при 4 – увеличение общо с 3,2 млн. лв.). Прямо края на 2020 г. намалението в размера на задълженията е 1,5 млн. лв., като е реализирано в резултат на намаление с 2,9 млн. лв. в 6 от общините и на увеличение с 1,4 млн. лв. в 3 общини.

Поетите ангажименти са в размер на 71,5 млн. лв., като само при 2 от общините (Белово и Септември), делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 50 на сто.

Поетите ангажименти са се увеличили с 33,1 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на увеличението с 33,2 млн. лв. в 8 от общините и на намаление с 0,1 млн. лв. при 1 община с финансови затруднения. Прямо края на 2020 г. се наблюдава увеличение с 20,1 млн. лв., произтичащо от увеличение при 8 от общините с 20,2 млн. лв. и от намаление с 0,1 млн. лв. в община Брегово.

За общините Хисаря, Николаево и Чирпан, определени като общини с финансови затруднения през 2021 г., на база условието по чл. 93, ал. 1 от ЗДБРБ за 2021 г. наличните към края на първото тримесечие на 2021 г. **задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от Европейския съюз (СЕС)** са в размер на 13,3 млн. лв., като няма община с превишение 50 на сто от разходите по бюджета.

Задължения към доставчици в СЕС на тези три общини са се увеличили с 1,9 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на нарастването с 2,1 млн. лв. при общините Хисаря и Николаево, и с намаление в размер на 0,2 млн. лв. в община Чирпан. Прямо края на 2020 г. се наблюдава намаление в общ размер на 8,9 млн. лв., произтичащо от намаление и при трите общини.

Към 31.03.2021 г. общините Чепеларе, Неделино и Созопол изпълняват планове за финансово оздравяване, за които са отпуснати заеми на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ. Заемите на общините са отпуснати през 2020 г. Плановете и на трите общини са за периода 2020-2022 г. и процедурите за финансово оздравяване и при трите общини приключват в края на 2022 година. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване планове за оздравяване, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Обобщена информация за планирания общ финансов ефект, заложените за разплащане просрочените задължения и размера на отпуснатия безлихвен заем, отпуснат за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общините Созопол, Неделино и Чепеларе, които през 2021 г. ще продължат да изпълняват съгласувани планове за финансово оздравяване, са представени в таблицата по-долу:

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 31.03.2021 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	/в лева/ Общ планиран ефект от изпълнение на мерките от общината
5210	Созопол	03.07.2020 г.	1.12.2022 г.	2 960 000	2 561 737	4 874 789	5 588 883
7107	Неделино	03.07.2020 г.	1.12.2022 г.	3 000 000	3 000 000	3 098 084	3 421 881
7110	Чепеларе	24.04.2020 г.	1.12.2022 г.	2 500 000	2 500 000	4 103 756	4 578 036
Общо:				8 460 000	8 061 737	12 076 629	13 588 800

На основание чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ кметовете на общини докладват на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от закона.

На база на информацията от докладите на кметовете, в изпълнение на чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ, публикувани и на интернет страниците на общините, към 31.03.2021 г. община Созопол е постигнала съгласувания с плана за финансово оздравяване ефект. Постигнатият общ финансов ефект от изпълнение на мерките при община Чепеларе и община Неделино е в по-малки размери от съгласуваното в плановете за оздравяване.

Размерът на задълженията за разходи и просрочените задължения по бюджета и на трите общини намаляват спрямо размерът им към края на годината преди отпускането на заема за финансово оздравяване, като само община Неделино не спазва съгласувания с плана график за погасяване на просрочията. Размерът на наличните към 31.03.2021 г. ангажименти за разходи намаляват спрямо размерът им към края на годината преди отпускането на заема за финансово оздравяване само при общините Созопол и Неделино.

Към 31.03.2021 г. общините Созопол, Чепеларе и Неделино отчитат положително бюджетно салдо.

С писмата за предоставяне на безлихвения заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ е определен крайният срок за възстановяване на заема – най-късно до 01.12.2022 г. За първото тримесечие на 2021 г. няма предвидено погасяване по отпуснатите заеми на общините Чепеларе и Неделино. От началото на изпълнението на плана до 31.03.2021 г. община Созопол е възстановила общо 398 263 лв. по заема за оздравяване, представляващи заложено погашение за първо тримесечие на 2021 г. в размер на 370 000 лв. и дълг в размер на 28 263 лв. в резултат на анализ, че средства в такъв размер от заема няма да могат да се използват по предназначение.

Остатъчният размер на дължимите заеми към 31.03.2021 г. на общините с приключила процедура по финансово оздравяване през 2019 или 2020 г. - Белово и Симитли, при които крайният срок за погасяване на заемите е приключил, е 1,24 млн. лв. Общините Перник, Септември и Велинград не са издължили лихвите по невъзстановените в срок заеми по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към крайният срок за погасяване	Остатъчен размер на заема към 31.03.2021 г.
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	2 940 500	1 065 300
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	1 816 012	173 112
Общо:				5 500 000	4 756 512	1 238 412

Приз м. януари 2021 г. за общините Белово, Септември и Симитли се прилага прихващане на дължимите остатъци по заемите на основание чл. 106 от ЗПФ. За община Симитли извършеното прихващане през м. януари 2021 г. в размер на 749 650 лв. на основание разпоредбата на чл. бг, ал. 3 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и на база искане от кмета на община Симитли е сторнирано.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 31.03.2021 г. са в размер на **121,2 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините – **103,0 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 121 общини (46 % от общия брой общини), 144 общини завършват първото тримесечие на 2021 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 39 % (103 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е близо 55,3 млн. лв. За същия период 33 общини (13 % от всички) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 12,1 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 1,5 млн. лв. и съставляват около 1,5 % от размера на просрочените задължения по бюджетите на общините.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е, както следва:

Област	Март 2020 г.	Декември 2020 г.	Март 2021 г.	Изменение Март 2021 г. - Март 2020 г.	Изменение Март 2021 г. - Декември 2020 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	9 681 643	9 202 350	7 979 276	-1 702 367	-1 223 074
Бургас	11 063 761	5 257 846	4 321 516	-6 742 245	-936 330
Варна	1 195 866	932 390	1 155 891	-39 975	223 501
Велико Търново	2 735 706	2 730 118	2 127 025	-608 681	-603 093
Видин	9 427 141	9 086 906	7 463 381	-1 963 760	-1 623 525
Враца	3 156 382	3 521 578	1 323 403	-1 832 979	-2 198 175
Габрово	144 516	84 869	73 896	-70 620	-10 973
Добрич	4 742 215	4 881 265	5 074 569	332 354	193 304
Кърджали	11 482 325	10 373 947	9 101 678	-2 380 647	-1 272 269
Кюстендил	5 363 939	3 602 580	1 327 161	-4 036 778	-2 275 419
Ловеч	489 745	0	0	-489 745	0
Монтана	1 226 733	2 189 489	718 240	-508 493	-1 471 249
Пазарджик	33 124 414	29 743 861	31 097 285	-2 027 129	1 353 424
Перник	9 746 544	4 784 382	4 264 058	-5 482 486	-520 324
Плевен	700 837	1 271 303	341 959	-358 878	-929 344
Пловдив	6 845 271	5 694 513	2 404 015	-4 441 256	-3 290 498

Разград	484 161	317 118	90 862	-393 299	-226 256
Русе	558 911	506 731	501 153	-57 758	-5 578
Силистра	1 996 684	2 462 812	1 612 246	-384 438	-850 566
Сливен	247 985	190 199	388 437	140 452	198 238
Смолян	16 993 060	10 311 649	9 434 527	-7 558 533	-877 122
София - град	926 464	3 236 443	1 007 101	80 637	-2 229 342
София	3 732 132	4 195 634	3 788 616	56 484	-407 018
Стара Загора	4 239 424	7 599 162	3 546 936	-692 488	-4 052 226
Търговище	300 886	958 565	273 142	-27 744	-685 423
Хасково	3 682 320	2 187 014	1 600 352	-2 081 968	-586 662
Шумен	362006	883 542	389102	27 096	-494 440
Ямбол	1 585 656	1 573 118	1 573 118	-12 538	0
Общо	146 236 727	127 779 384	102 978 945	-43 257 782	-24 800 439

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 18,2 млн. лв., или 15,0 % от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините намалява с приблизително 18,6 млн. лв., спрямо края на 2020 г., и с 51,7 млн. лв., спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения по бюджетите на общините е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2017 г.	146,1
31.03.2018 г.	138,3
30.06.2018 г.	129,1
30.09.2018 г.	132,2
31.12.2018 г.	122,2
31.03.2019 г.	111,0
30.06.2019 г.	123,9

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
30.09.2019 г.	125,2
31.12.2019 г.	171,8
31.03.2020 г.	146,2
30.06.2020 г.	143,8
30.09.2020 г.	139,7
31.12.2020 г.	127,8
31.03.2021 г.	103,0

НАЛИЧНИ СРЕДСТВА

Към 31.03.2021 г. общините отчитат налични средства в размер на 2 707,4 млн. лв., от които 1 913,0 млн. лв. отчетени по бюджетите, 626,6 млн. лв. в сметките средства от Европейския съюз и 167,8 млн. лв. наличност по набирателни сметки.

Отчетените по бюджетите на общините наличности към края на март 2021 г., се увеличават с 522,5 млн. лв. спрямо декември 2020 г. и със 642,2 млн. лв. спрямо март 2020 г. С най-голям

относителен дял е отчетената наличност в левове по сметки в края на периода – приблизително 95% от отчетените средства или 1 814 млн. лв.

Спрямо края на предходната годината общият размер на наличните средства на общините нараства с 535,1 млн. лв., а увеличението спрямо същия период на 2020 г. е 664,2 млн. лв.

Увеличението на наличностите по бюджетите на общините се формира от средства от предоставени допълнителни трансфери за целеви разходи и от целевата субсидия за капиталови разходи от предходната година; от провежданата в срок данъчна кампания, в сравнение с 2020 г., когато срокът за ползване на облекчението за отстъпка 5 на сто при предплащане на данъка върху недвижимите имоти за цялата година или данъка върху превозните средства за цялата година бе удължен с два месеца и наличните средства от получени субсидии по чл. 50 от ЗДБРБ за 2021 г. Наличностите по сметките за СЕС се формират от получени средства за изпълнение на европейски проекти. Средствата по набирателните сметки се формират от преведени депозити и гаранции и подлежат на възстановяване.

ОБЩИНСКИ ДЪЛГ

Общинският дълг и общинските гаранции към 31.03.2021 г. възлизат на 1 421,6 млн. лв., в т.ч. 693,8 млн. лв. вътрешен (48,8 %) и 727,8 млн. лв. (51,2 %) външен дълг. Голяма част от общинския дълг и общинските гаранции, в размер на 1 165,2 млн. лв. (82,0 %), е предназначена за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 48,2 % от общия размер на дълга. Спрямо края на 2020 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява с 20,9 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешния дълг с 9,9 млн. лв. и намаление на размера на външния дълг с 11,0 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват планове за финансово оздравяване при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. По този начин местните власти ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.